

Marek Antoni Nowicki

Europejski Trybunał Praw Człowieka - przegląd orzecznictwa (kwiecień-czerwiec 2003 r.)

Palestra 48/9-10(549-550), 179-186

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DRAWA CZŁOWIEKA

Marek Antoni Nowicki

Europejski Trybunał Praw Człowieka – przegląd orzecznictwa (kwiecień – czerwiec 2003 r.)

Zakaz tortur (art. 3)

Państwo ma obowiązek podjęcia właściwych środków chroniących osoby pozostające pod jego jurysdykcją przed złym traktowaniem. Odpowiedzialność państwa może wchodzić w grę zwłaszcza, gdy władze nie podjęły uzasadnionych środków zapobiegających ryzyku zamachu na integralność fizyczną, o którym wiedziały lub powinny były wiedzieć, również gdy pochodziło ono od osób lub grup nie sprawujących funkcji publicznych.

*Decyzja Tuncer i inni v. Turcja, 13.3.2003,
Izba (Sekcja) III, skarga nr 12663/02 – dot. zaatakowania adwokatów
na sali sądowej przez działaczy partii nacjonalistycznej.*

Art. 3 nie nakłada na państwo obowiązku zapobieżenia każdej potencjalnej przemocy lub przestępstwu ze strony osób trzecich.

*Decyzja Tuncer i inni v. Turcja, 13.3.2003,
Izba (Sekcja) III, skarga nr 12663/02*

Względy porządku publicznego mogą skłaniać do tworzenia dla określonych kategorii więźniów zakładów karnych o reżimie maksymalnego bezpieczeństwa. Art. 3 Konwencji wymaga jednak od państw zapewnienia takich warunków, aby osadzeni w nich skazani byli pozbawieni wolności z poszanowaniem godności, a sposób i metoda egzekucji tego środka nie powodowała zagrożeń i udreki przekraczającej nieuniknione cierpienie związane z aresztowaniem.

*Orzeczenie Van der Ven v. Holandia, 4.2.2003 r.,
Izba (Sekcja) I, skarga nr 50901/99, § 50*

Należy zapewnić warunki, by – uwzględniając praktyczne wymagania pozbawienia wolności – zdrowie i dobro więźnia były odpowiednio zabezpieczone.

*Orzeczenie Van der Ven v. Holandia, 4.2.2003 r.,
Izba (Sekcja) I, skarga nr 50901/99, § 50*

Art. 3 wymaga, aby aresztowany był przetrzymywany z poszanowaniem ludzkiej godności. Uciążliwość osadzenia w więzieniu nie może przekraczać nieuniknionego poziomu cierpienia wynikającego z uwięzienia. Z uwzględnieniem praktycznych wymogów pozbawienia wolności obowiązkiem państwa jest ochrona zdrowia i dobro osadzonych i zapewnienie im m.in. odpowiedniej pomocy lekarskiej.

*Orzeczenie McGlinchey i inni v. Wielka Brytania, 29.4.2003 r.,
Izba (Sekcja) II, skarga nr 50390/99, § 46;
Poltoratski v. Ukraina, 29.4.2003 r.,
Izba (Sekcja) IV, skarga nr 38812/97, § 132*

Brak środków finansowych nie może – co do zasady – usprawiedliwiać warunków więziennych tak złych, iż są sprzeczne z art. 3 Konwencji.

*Orzeczenie Poltoratski v. Ukraina, 29.4.2003 r.,
Izba (Sekcja) IV, skarga nr 38812/97, § 148*

Prawo do rzetelnego procesu sądowego (art. 6 ust. 1)

Możliwość wezwania w drodze publicznego ogłoszenia miała zapewnić prawidłowy wymiar sprawiedliwości i poszanowanie zasady bezpieczeństwa prawnego. Przedłużanie procedury z powodu konieczności znalezienia adresu jednego z zainteresowanych mogło okazać się sprzeczne z tymi zasadami. Prawo dostępu do sądu nie zakazuje więc państwu przyjęcia procedury mającej uregulować ten typ sytuacji, pod warunkiem odpowiedniego zabezpieczenia praw zainteresowanego.

W tej sprawie sędzia zarządził wezwanie przez publiczne ogłoszenie dopiero po upewnieniu się w policji, że nie można ustalić adresu skarżącego. Strony znajdujące się w takiej sytuacji jak skarżący mają do dyspozycji w prawie portugalskim możliwość kwestionowania takiego wezwania, w toku postępowania głównego lub w ciągu pięciu lat od uprawomocnienia się orzeczenia, albo w postępowaniu egzekucyjnym. Można wtedy przedstawić argumenty wskazujące, iż nie należało w ten sposób wzywać a czyniąc to sądy krajowe arbitralnie lub w sposób nieuzasadniony interpretowały przepisy proceduralne. Nie było w tym wypadku zamachu na istotę prawa dostępu do sądu.

*Decyzja Nunes Dias v. Portugalia, 10.4.2003 r.,
Izba (Sekcja) III, skargi nr 69829/01 i 2672/03
– dot. wezwania do sądu pozwanego
w sprawie cywilnej w drodze publicznego ogłoszenia.*

Nawet, jeśli zmiany prawne nie miały wpłynąć na sposób rozstrzygnięcia sprawy wniesionej do sądu, nowa procedura i jej stosowanie spowodowała niemożność poddania kontroli sądu wyposażonego w pełną jurysdykcję decyzji organu administracyjnego, nie spełniającego wymagań sądu w rozumieniu art. 6 Konwencji. Uniemożliwienie zbadania przez sądy legalności decyzji administracyjnych dotyczących praw o charakterze cywilnym ze

względu na ograniczenie – w toku postępowania – właściwości sądów w tej dziedzinie, była zamachem na samą istotę prawa dostępu do sądu.

*Orzeczenie Crisan v. Rumunia, 27.5.2003 r.,
Izba (Sekcja) II, skarga nr 42930/98, § 27–29
– dot. przyjęcia w toku postępowania sądowego ustawy
wyłączającej kontrolę sądową decyzji komisji administracyjnej.*

Postępowanie w sprawie warunków stosowania amnestii do skazanego prawomocnym wyrokiem nie dotyczy sporu dotyczącego praw i obowiązków cywilnych. Nie wiąże się ono także z rozstrzygnięciem o oskarżeniu w sprawie karnej. Art. 6 nie ma zastosowania do sporu dotyczącego ustawy amnestyjnej.

*Decyzja Montcornet de Caumont przeciwko Francji, 13.5.2003 r.,
Izba (Sekcja) II, skarga nr 59290/00
– dot. wniosku o zastosowanie amnestii w sprawie o wykroczenie.*

Odmowa zastosowania amnestii nie jest skazaniem według prawa karnego, nie dotyczy również warunków skazania. Art. 7 nie ma zastosowania.

*Decyzja Montcornet de Caumont przeciwko Francji, 13.5.2003 r.,
Izba (Sekcja) II, skarga nr 59290/00*

Postępowanie na podstawie art. 363a austriackiego kodeksu postępowania karnego jest podobne do postępowania w sprawie wniosku o wznowienie postępowania karnego. Nie dotyczy ono rozstrzygnięcia o oskarżeniu w sprawie karnej, a więc art. 6 ust. 1 Konwencji nie ma do niego zastosowania. Trybunał nie jest właściwy do badania, czy państwo podporządkowało się jego ostatecznemu orzeczeniu w sprawie, w której było stroną. Należy to do Komitetu Ministrów Rady Europy na podstawie art. 46 ust. 2 Konwencji.

*Decyzja Fischer v. Austria, 6.5.2003 r.,
Izba (Sekcja) I, skarga nr 27569/02*

Pełnienie funkcji doradczych i sędziowskich przez ten sam organ może w pewnych okolicznościach rodzić wątpliwości co do jego bezstronności. Tymczasem ważne jest, aby sądy wzbudzały wiarę i zaufanie.

*Orzeczenie Kleyn i inni v. Holandia, 6.5.2003 r.,
Wielka Izba, skargi nr 39343/98, 39651/98, 43147/98 i 46664/99, § 196*

Sędzia, co do którego bezstronności istnieje uzasadniona obawa, powinien zostać wyłączone z rozpatrywania sprawy. Przy ocenie, czy obawa jest rzeczywiście uzasadniona, pogląd strony jest ważny, ale nie rozstrzygający.

*Orzeczenie Sigurðsson v. Islandia, 10.4.2003 r.,
Izba (Sekcja) III, skarga nr 39731/98, § 37*

Postępowanie w sprawie wniosku o pomoc prawną nie dotyczy ustalenia winy ani wymiaru kary, nie ma również celu rozstrzygnięcia, czy istniały podstawy prawne i faktyczne oskarżenia w sprawie karnej.

*Orzeczenie Gutfreund v. Francja, 12.6.2003 r.,
Izba (Sekcja) III, skarga nr 45681/99, § 32*

Tożsamość płciowa jest jedną z najbardziej intymnych kwestii życia prywatnego. Wymaganie udowodnienia konieczności zabiegów ze względu na transseksualizm, łącznie z operacją prowadzącą do nieodwracalnych zmian, jest nieproporcjonalnym obciążeniem osoby, której to dotyczy.

*Orzeczenie Van Kuck v. Niemcy, 12.6.2003 r.,
Izba (Sekcja) III, skarga nr 35968/97, § 56*

Prawo do sądu zagwarantowane w art. 6 obejmuje również egzekucję wyroków sądowych, ostatecznych i obowiązujących. W państwie szanującym rządy prawa nie mogą pozostać na papierze. Wykonania wyroku sądu nie można w nieuzasadniony sposób zaniechać lub odwlekać.

*Orzeczenie Ruianu v. Rumunia, 17.6.2003 r.,
Izba (Sekcja) II, skarga nr 34647/97, § 65*

Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego (art. 8)

Zwolnienie państwa od odpowiedzialności, w przypadku kontrolowania przez osobę prywatną wydarzeń, do których zaistnienia i przebiegu władze publiczne przyczyniły się w istotny sposób, byłoby równoznaczne ze zgodą na uniknięcie przez organa śledcze odpowiedzialności na podstawie Konwencji przez korzystanie z prywatnych agentów.

*Orzeczenie M.M. v. Holandia, 8.4.2003 r.,
Izba (Sekcja) II, skarga nr 39339/98, § 40*

W sprawach dotyczących sfery prawa rodzinnego władze muszą podjąć wszelkie konieczne kroki ułatwiające egzekucję podjętych decyzji, których można od nich rozsądnie oczekiwać w szczególnych okolicznościach konkretnej sprawy.

*Orzeczenie Sylvester przeciwko Austrii, 24.4.2003 r.,
Izba (Sekcja) I, skargi nr 36812/97 i 40104/98,
§ 59 – dot. niewykonania decyzji sądowych zarządzających
wydanie dziecka ojcu mieszkającemu za granicą.*

Przy ocenie, czy zaniechanie wykonania nakazu sądu oznaczało brak poszanowania życia rodzinnego, Trybunał ma obowiązek właściwie rozważyć interesy wszystkich zainteresowanych i ogólny interes zapewnienia poszanowania rządów prawa.

*Orzeczenie Sylvester przeciwko Austrii, 24.4.2003 r.,
Izba (Sekcja) I, skargi nr 36812/97 i 40104/98,
§ 59 – dot. niewykonania decyzji sądowych zarządzających
wydanie dziecka ojcu mieszkającemu za granicą.*

Przy ocenie, czy środek był odpowiedni należy wziąć pod uwagę szybkość jego stosowania, bo upływ czasu ma nieodwracalne skutki w stosunkach między dzieckiem i rodzicem, który na co dzień z nim nie przebywa. Art. 11 konwencji haskiej wymaga od organów sądowych i administracyjnych pilnego działania w postępowaniu dotyczącym powrotu dzieci, a brak działań przez ponad sześć tygodni wymaga uzasadnienia przyczyn takiej zwłoki.

*Orzeczenie Sylvester przeciwko Austrii, 24.4.2003 r.,
Izba (Sekcja) I, skargi nr 36812/97 i 40104/98,*

§ 60 – dot. niewykonania decyzji sądowych zarządzających wydanie dziecka ojcu mieszkającemu za granicą.

W żadnej wcześniejszej sprawie Trybunał nie potwierdził, iż prawo do stanowienia o sobie wynika z art. 8, ale pojęcie autonomii osobistej jest ważną zasadą interpretacji jego gwarancji. Ze względu na istotę Konwencji, którą jest poszanowanie godności i wolności człowieka, należy chronić prawo transeksualistów do osobistego rozwoju oraz bezpieczeństwa fizycznego i moralnego.

*Orzeczenie Van Kuck v. Niemcy, 12.6.2003 r.,
Izba (Sekcja) III, skarga nr 35968/97, § 69*

Duże zanieczyszczenie środowiska może negatywnie wpływać na sytuację jednostki, uniemożliwiając jej korzystanie z domu i być szkodliwe dla jej życia prywatnego i rodzinnego. Stosowanie art. 8 wymaga jednak, aby doszło do wyrządzenia w tej sferze określonych szkód. Nie wystarcza ogólne pogorszenie się stanu środowiska naturalnego. Ani art. 8 ani żaden inny przepis Konwencji nie zapewnia ogólnie ochrony środowiska.

*Orzeczenie Kyrtatos przeciwko Grecji, 22.5.2003 r.,
Izba (Sekcja) I, skarga nr 41666/98,
§ 52 – dot. skutków rozwoju miasta dla środowiska naturalnego
w okolicy miejsca położenia majątku skarżącego.*

Swoboda wypowiedzi (art. 10)

Sądy, podobnie jak wszystkie inne instytucje publiczne, nie są zwolnione od krytyki i kontroli. Osoby pozbawione wolności korzystają w tej sferze z tych samych praw, co pozostali członkowie społeczeństwa. Należy jednak wyraźnie odróżnić krytykę od zniewagi. Jeśli wyłącznym zamiarem wypowiedzi była obraza sądu lub jego członków, odpowiednio surowa kara w zasadzie nie narusza art. 10 ust. 2 Konwencji.

*Orzeczenie Skalka v. Polska, 27.5.2003 r.,
Izba (Sekcja) III, skarga nr 43425/98, § 34*

Wymiar kary w zasadzie należy do sądów krajowych, nie można jednak zapominać o wspólnych standardach, których należy przestrzegać ze względu na zasadę proporcjonalności. Kara musi być proporcjonalna do stopnia winy, wagi przestępstwa oraz uwzględnić to, czy oskarżony wcześniej już popełnił podobne przestępstwo.

*Orzeczenie Skalka v. Polska, 27.5.2003 r.,
Izba (Sekcja) III, skarga nr 43425/98, § 41*

Rzeczywiste, skuteczne korzystanie ze swobody wypowiedzi może wymagać ochrony przez władze nawet w sferze stosunków między jednostkami.

*Orzeczenie Appleby i inni v. Wielka Brytania, 6.5.2003 r.,
Izba (Sekcja) IV, skarga nr 44306/98, § 39*

Swoboda wypowiedzi nie oznacza swobody wyboru forum korzystania z tego prawa. Państwo nie ma obowiązku zapewnienia wstępu na teren prywatny lub każdy teren publiczny.

*Orzeczenie Appleby i inni v. Wielka Brytania, 6.5.2003 r.,
Izba (Sekcja) IV, skarga nr 44306/98, § 47*

Przy ocenie konieczności ingerencji w prawo do swobody wypowiedzi polegającej na oddaleniu wniosku o retransmisję przez radio rozprawy o morderstwo, Trybunał zwrócił uwagę, iż wśród państw Rady Europy nie ma zgodnej opinii co do dopuszczalności transmisji na żywo z procesów sądowych. W zależności od okoliczności, bezpośrednia transmisja może wywierać dodatkową presję na jego uczestników, a nawet niewłaściwie wpływać na sposób ich zachowania, szkodząc w ten sposób właściwemu wymiarowi sprawiedliwości. Transmisja na żywo jest jednak do pewnego stopnia sterowana przez dziennikarzy, nie może więc zastąpić fizycznej obecności publiczności na rozprawie, jednego z głównych środków zapewnienia przejrzystości i publicznej kontroli pracy sądów. Tak więc, ze względu na margines swobody oceny władz krajowych, samo to, że w prawie krajowym istnieje zasada odmowy zgody na transmisję, nie oznacza odmowy przestrzegania art. 10 Konwencji.

*Decyzja P4 Radio Hele Norge v. Norwegia, 6.5.2003 r.,
Izba (Sekcja) III, skarga nr 76682/01*

Fakty można wykazać, natomiast prawdziwości sądów ocennych nie. Już wymaganie tego narusza swobodę opinii, która jest podstawą prawa zagwarantowanego w art. 10. Nawet jednak ingerencję w sądy ocenne należy różnicować, bo np. ocena bez żadnego oparcia w faktach może okazać się nadużyciem.

*Orzeczenie Pedersen i Baadsgaard v. Dania, 19.6.2003 r.,
Izba (Sekcja) I, skarga nr 49017/99, § 66*

Art. 10 Konwencji nie gwarantuje całkowicie nieograniczonej swobody wypowiedzi, nawet gdy chodzi o sprawozdania prasowe o dużym znaczeniu. Korzystanie z tej swobody wiąże się z obowiązkami i odpowiedzialnością, które obejmują również prasę.

*Orzeczenie Pedersen i Baadsgaard v. Dania, 19.6.2003 r.,
Izba (Sekcja) I, skarga nr 49017/99, § 72*

Ochrona mienia (art. 1 Protokołu nr 1)

Do Trybunału nie należało rozstrzygnięcie kwestii własności spornych gruntów.

Rada Stanu zgodziła się, iż skarżący mieli *locus standi*, tak więc dla celów postępowania przed Trybunałem można było uważać ich za właścicieli działki lub przynajmniej za osoby posiadające interes zwykle podlegający ochronie na podstawie art. 1 Protokołu nr 1. Co do tego, czy decyzja o zalesieniu gruntu była właściwa, istniały sprzeczne ze sobą dowody. Do Trybunału nie musiał jednak wyrażać swojej opinii na ten temat. Decyzja prefekta wynikała z decyzji ministerialnej z 1934 r., tak więc władze, przed zarządzeniem tak poważnego środka wpływającego na sytuację skarżących i innych osób domagających się uznania ich praw majątkowych, powinny dokonać bieżącej oceny sytuacji. Rada Stanu jednak oddaliła ich wnioski, bo wystarczyło jej, iż decyzja prefekta potwierdziła wydaną przed laty decyzję. Sposobu postępowania Rady Stanu w tak skomplikowanej sprawie, w której każda decyzja mogła mieć poważny wpływ na mienie wielkiej liczby osób, nie można było uznać za wyraz poszanowania praw zawartych w art. 1 Protokołu nr 1. Nie zapewniał odpowiedniej ochrony osób, które w dobrej wierze posiadały lub były właścicielami mienia, zwłaszcza przy braku możliwości uzyskania odszkodowania. W rezultacie nie zachowano rozsądnej równowagi między wchodzącymi w grę interesami.

*Orzeczenie Papastavrou i inni v. Grecja, 10.4.2003 r.,
Izba (Sekcja) I, skarga nr 46372/99, § 36–38*

Zakaz nadużycia praw (art. 17)

Wolność wypowiedzi ma swoje granice: usprawiedliwianie polityki pronazistowskiej nie może korzystać z ochrony na podstawie art. 10 Konwencji, a negacja lub rewizja jasno ustalonych faktów historycznych – takich jak holokaust – jest wyłączona przez art. 17 z ochrony na podstawie art. 10. W związku z wyrokami skazującymi skarżącego z powodu kwestionowania zbrodni przeciwko ludzkości, Trybunał uznał, iż wchodzi w grę art. 17: w swojej książce skarżący podaje w wątpliwość rzeczywisty charakter, rozmiary i wagę faktów historycznych dotyczących drugiej wojny światowej, które są jasno ustalone, takich jak prześladowania Żydów przez reżim nazistowski, holokaust, proces norymberski. Kwestionowanie zbrodni przeciwko ludzkości jest jedną z najdalej idących form zniewagi na tle rasowym wobec Żydów i podżeganiem do nienawiści wobec nich. Negacja lub rewizja faktów historycznych tego rodzaju podaje w wątpliwość wartości, które są podstawą zwalczania rasizmu i antysemityzmu i z natury swojej są poważnym naruszeniem porządku publicznego. Poza zamachem na prawa innych, nie można ich pogodzić z demokracją i prawami człowieka. Ich autorzy dążą niewątpliwie do osiągnięcia celów zakazanych w art. 17. Trybunał uważał, iż najważniejsza część treści i ogólnego tonu pracy skarżącego, miały charakter wyraźnie negacjonistyczny, a więc sprzeczny z podstawowymi wartościami Konwencji wyrażonymi w jej preambule, a więc sprawiedliwością i pokojem. Zdaniem Trybunału, skarżący starał się nadużyć art. 10 Konwencji, posługując się prawem do swobody wypowiedzi w celach sprzecznych z literą i duchem Konwencji. Cele te, gdyby się na nie zgodzić, prowadziłyby do zniszczenia praw i wolności zagwarantowanych w Konwencji. Tak więc, ze względu na art. 17, skarżący nie mógł powoływać się na postanowienia art. 10 w zakresie, w jakim kwestionował zbrodnie przeciwko ludzkości.

Decyzja Garaudy v. Francja, 24.6.2003 r.,

Izba (Sekcja) IV, skarga nr 65831/01

– dot. skazania pisarza za kwestionowanie zbrodni przeciwko ludzkości w książce „Zasady leżące u podstaw polityki izrealskiej”.

Wymogi dopuszczalności (art. 35)

Przynajmniej od października 1999 r. pozew przeciwko państwu w związku z jego odpowiedzialnością pozakontraktową stał się skutecznym, odpowiednim i dostępnym środkiem prawnym jako reakcja na nadmierną długość postępowania. Powinien więc być używany w każdym przypadku przewlekłości rozpatrywania sprawy zakończonej lub nadal toczącej się. Jest to środek właściwy pod warunkiem jednak, iż jego rozpatrywanie nie trwa nadmiernie długo. Jego skuteczność może również zależeć od wysokości odszkodowania.

Decyzja Paulino Tomas v. Portugalia, 22.5.2003 r.,

Izba (Sekcja) III, skarga nr 58698/00

Skreślenie skargi z listy (art. 37)

W pewnych okolicznościach może być właściwe skreślenie skargi na podstawie art. 37 ust. 1 lit. c Konwencji na podstawie jednostronnej deklaracji rządu, nawet jeśli skarżący chce, aby postępowanie było kontynuowane. Deklaracja musi jednak oferować wystarczającą podstawę do uznania, iż poszanowanie praw człowieka nie wymaga od Trybunału kontynuowania badania sprawy.

Orzeczenie Tahsin Acar v. Turcja, (orzeczenie wstępne), 6.5.2003 r.,

Wielka Izba, skarga nr 26307/95, § 75

Przyjęcie przez państwo pełnej odpowiedzialności za zarzucone naruszenia nie może być dla Trybunału warunkiem *sine qua non* skreślenia sprawy z listy na podstawie jednostronnej deklaracji rządu. W sprawach osób, które zaginęły lub były zabite przez nieznanymi sprawców, przy istnieniu dowodów z pierwszej ręki wspierających zarzut, iż krajowe śledztwo nie spełniało warunków wymaganych przez Konwencję, jednostronna deklaracja rządu powinna zawierać przyznanie się przynajmniej w tym zakresie do naruszenia Konwencji, połączone z zobowiązaniem się do prowadzenia, pod nadzorem Komitetu Ministrów, śledztwa w pełni zgodnego z jej wymaganiami.

*Orzeczenie Tahsin Acar v. Turcja, (orzeczenie wstępne), 6.5.2003 r.,
Wielka Izba, skarga nr 26307/95, § 84*

Rozpatrywanie skarg i procedura polubownego załatwiania (art. 38)

W swoim raporcie Komisja wyraziła pogląd, iż wniosek o zastosowanie środków bezpieczeństwa umożliwiających świadkom bezpieczne złożenie zeznań, należy rozpatrywać z uwzględnieniem szczególnych okoliczności sprawy, której dotyczy. Powinien być złożony we właściwym czasie i z wystarczającym uzasadnieniem, pozwalającym Komisji na ocenę, czy obiektywnie istniała sytuacja uzasadniająca wnioskowane środki bezpieczeństwa oraz uzasadniona, przekonująca, subiektywna obawa każdego ze świadków, których dotyczył wniosek. W tej sprawie wnioski złożono bardzo późno, a uzasadnienie przedstawiono już po rozpatrzeniu ich przez Komisję. Komisja podkreśliła, iż jej delegaci od 1995 r. przesłuchali wielu funkcjonariuszy sił bezpieczeństwa bez konieczności sięgania po specjalne środki. Nic nie wskazywało, aby ta sprawa różniła się od innych. Komisja nie była również w stanie zorientować się, dlaczego nie wystarczała propozycja przesłuchania funkcjonariuszy pod nieobecność skarżącego i jego rodziny. Sugestię, iż zeznawanie w obecności adwokatów skarżącego mogłoby doprowadzić do przekazania ich opisu terrorystom, Komisja uznała to za całkowicie bezzasadną. Komisja doszła do wniosku, iż władze nie wypełniły swoich obowiązków na podstawie byłego art. 28(1)(a) zapewnienia wszystkich niezbędnych ułatwień przy rozpatrywaniu skargi. Trybunał zgodził się z tym wnioskiem.

*Orzeczenie Aktas v. Turcja, 24.4.2003 r.,
Izba (Sekcja) III, skarga nr 24351/94,*

*§ 275 – kwestia odmowy stawienia się na przesłuchanie przed Komisją świadków
– funkcjonariuszy sił bezpieczeństwa, których zeznania mogły mieć podstawowe znaczenie
dla ustaleń w związku z pozbawieniem życia w okresie aresztowania.*

Przekazanie do Wielkiej Izby (art. 43)

Treść art. 43 Konwencji wyraźnie wskazuje, Wielka Izba rozpatruje w całości przekazaną jej sprawę i wydaje nowe orzeczenie dotyczące wszystkich aspektów skargi wcześniej rozpatrywanej w Izbie. Granice jurysdykcji ograniczone są jedynie decyzją Izby o dopuszczalności skargi. Nie można tylko częściowo przekazać sprawę do rozpatrzenia przez Wielką Izbę.

*Orzeczenie Perna v. Włochy, 6.5.2003 r.,
Wielka Izba, skarga nr 48898/99, § 23*